

15.5.2020 (korvaa 12.2.2020 päivätyn muistion)

Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä

Esitetään valtioneuvoston asetettavaksi Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä toteuttamaan pääministeri Marinin hallitusohjelmassa esitettyjä harvaan asuttuja alueita koskevia toimenpiteitä sekä edistämään 30.9.2019 toimintansa lopettaneen Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän loppuraportin toimenpide-ehdotuksia maan harvaan asuttujen alueiden elinvoimaisuuden parantamiseksi.

Tausta ja tavoitteet

Valtioneuvosto asetti lokakuussa 2017 toimikaudelle 1.11.2017-30.9.2019 Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän Suomen harvaan asuttujen alueiden mahdollisuuksien parantamiseksi. Työryhmä luovutti loppuraporttinsa maa- ja metsätalousministeri Jari Lepälle 11.10.2019. Tilaisuudessa ministeri Leppä totesi, että on tarve asettaa uusi parlamentaarinen työryhmä seuraamaan sekä edistämään loppuraportissa olleiden toimenpide-esitysten toteutusta. Asetettavan työryhmän tehtäviin kuuluisi lisäksi hallitusohjelmassa esitettyjen harvaan asuttuja alueita koskevien toimenpiteiden toteutuksen edistäminen ja seuranta.

Maa- ja elintarviketalouden, maaseudun sekä saariston tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain (1507/2015) 5 a §:ssä säädetään, että *Valtioneuvosto voi asettaa maaseutu- tai saaristopoliittisesti merkittävien kokonaisuuksien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamista sekä ennakointia, seurantaa ja arviointia varten yhteistyöryhmiä. Yhteistyöryhmissä on edustajia sellaisista ministeriöistä ja muista tahoista, joilla on keskeinen merkitys asian toteuttamisen kannalta.* Esitetty Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä täyttää yllä olevan 5 a §:n kriteerit työryhmän asettamisesta. Työryhmän tehtävät ja tavoitteet vaativat laajaa poliittista päätöksentekoa ja siitä johtuen on esitetty parlamentaarista työryhmää. Parlamentaarisen työryhmän työtä tukee Maaseutupolitiikan laaja verkosto.

Parlamentaarisen työryhmän aikataulu ja tehtävät

Parlamentaarinen työryhmä ehdotetaan asetettavaksi meneillään olevan hallituskauden ajaksi 30.6.2023 saakka.

Työryhmän tehtävänä olisi seurata harvaan asuttujen alueiden erityiskysymyksiä sekä vahvistaa alueiden elinvoimaisuutta erityisesti seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Edistää sekä seurata vuosina 2017-2019 toimineen parlamentaarisen työryhmän loppuraportin toimenpide-ehdotusten toteutumista.
- Edistää sekä seurata hallitusohjelmassa olevien harvaan asuttuja alueita koskevien kirjausten toteutumista
- Laatia toimenpideohjelma selvityksistä ja kokeiluista sekä jatkotoimenpiteistä
- Vastata siitä, miten ja mihin vuoden 2020 valtion talousarvioesityksessä osoitettu hallitusohjelman kertaluonteinen 4 miljoonan euron harvaan asuttujen alueiden kehittämisen rahoitus käytetään.
- Arvioida rahoituksen vaikuttavuutta
- Edistää harvaan asuttujen alueiden erityispiirteiden tunnettuutta kansallisella tasolla

Työryhmä viestii ja raportoi työn edistymisestä säännöllisesti toimikauden aikana.

Asetettavan HAMA parlamentaarisen työryhmän suhde kansalliseen Maaseutupolitiikan neuvostoon (MANE)

Maaseutupolitiikan neuvosto (MANE) toteuttaa maa- ja elintarviketalouden, maaseudun sekä saariston tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain (1507/2015) 5 a §:ssä säädetyn yhteistyöryhmän tehtäviä. MANE tukee valtioneuvostoa poikkihallinnollisissa ja strategisesti tärkeissä maaseutupoliittisissa kysymyksissä. MANE johtaa ja linjaa maaseutupolitiikan toteutumista. MANE:n puheenjohtajana on maa- ja metsätalousministeri *Leppä* ja varapuheenjohtajana elinkeinoministeri *Lintilä*. Jäseninä niin keskus- kuin aluehallinnon edustajia, järjestöjen sekä tutkijoiden edustajia. Hallitus on asettanut MANEn toimikaudelle 1.5.2016–31.12.2020. Maaseutupolitiikan neuvosto jatkaa vuosien 1995–2015 välillä toimineen Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän (YTR) työtä. Maaseutupolitiikan neuvoston tehtävät ovat laajat ja kattavat kaikki hallinnonalat.

Nyt asetettava harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä poikkeaa MANE:sta siten, että kyseessä on parlamentaarinen kokoonpano ja toiminta-alueena on harvaan asuttu maaseutu, joka kattaa merkittävän osan eli yli 68 % Suomen pinta-alasta. Asukkaita alueella on noin 5% väestöstä. Alue on kansallisesti merkittävä, sillä siellä sijaitsee valtaosa Suomen luonnon aineellisista ja aineettomista raaka-aineista.

On katsottu, että tarvitaan erillinen Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmä, seuraamaan harvaan asuttujen alueiden erityiskysymyksiä sekä vahvistamaan alueen elinvoimaisuutta. Kokemukset edellisestä harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisesta työryhmästä ovat hyvät, ja tämän työryhmän tehtävänä on osittain jatkaa edellisen työryhmänsä pantuja esityksiä. Lisäksi työryhmän tehtävänä on toimeen panna hallitusohjelmassa harvaan asutuille alueille osoitetut tehtävät.